

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра журналістики та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Інна САВИЦЬКА
_____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри журналістики та мовної комунікації
протокол № 9 від 08 квітня 2024 р.
В.о. завідувача кафедри
Марина НАВАЛЬНА

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП 06 «Журналістика»
Світлана ХАРЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи наукових досліджень»

галузь знань: 06 «Гуманітарні науки»
спеціальність: 061 «Журналістика»
освітня програма: 06 «Журналістика»
гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник:
д.ф.н., професор кафедри журналістики та мовної комунікації Семашко Т.Ф.

Київ–2024

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра журналістики та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

_____ Інна САВИЦЬКА

« » _____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри журналістики та мовної комунікації
протокол № 9 від 08 квітня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри

_____ Марина НАВАЛЬНА

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП 06 «Журналістика»

_____ Світлана ХАРЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи наукових досліджень»

галузь знань: 06 «Гуманітарні науки»

спеціальність: 061 «Журналістика»

освітня програма: 06 «Журналістика»

гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник:

д.ф.н., професор кафедри журналістики та мовної комунікації Семашко Т.Ф.

Київ–2024

1. Опис навчальної дисципліни

«Основи наукових досліджень»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	перший (бакалаврський)	
Спеціальність	061 «Журналістика»	
Освітня програма	06 «Журналістика»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	основна	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	—	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної форми та скороченого терміну навчання		
	денна форма навчання	скорочений термін навчання
Рік підготовки	2	-
Семестр	3	-
Лекції	15	-
Практичні, семінарські заняття	45	-
Лабораторні заняття	—	-
Самостійна робота	60	-
Індивідуальні завдання	—	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання:		-
аудиторних	4	
самостійної роботи студента	4	

Опис навчальної дисципліни
«Основи наукових досліджень»

Найменування показників	Спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	скорочений термін навчання
Модулів – 1	Спеціальність <u>061 журналістика</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	–
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин –90		3-й	–
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь бакалавр	Лекції	
		15	–
		Практичні, семінарські	
		45	-
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
60	–		
		Індивідуальні завдання:	
		–	
		Вид контролю: іспит	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є вивчення основних понять і теоретичних положень курсу; ознайомлення з соціальною комунікацією як науковою галуззю, її методологією та методикою проведення наукових досліджень для ефективної науково-дослідницької діяльності студентів.

Завдання дисципліни є надати студентам необхідний обсяг знань у галузі наукових досліджень; підготувати їх до самостійного виконання наукової роботи з журналістикознавства; ознайомити з методикою написання текстів у науковому жанрі (повідомлення, доповідь, тези, наукова стаття, курсова робота).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- методологією проведення наукових досліджень;
- про соціальні комунікації як галузь науки та сучасні наукові дослідження у журналістикознавстві;
- методи організації наукових досліджень у журналістикознавстві;
- жанри наукових досліджень та особливості їх написання;
- властивості і структурно-сміслові компоненти наукових текстів різних жанрів;
- основні прийоми викладу наукових матеріалів;
- інформаційне забезпечення наукових досліджень;
- особливості підготовки усної наукової доповіді (виступу) **вміти:**
- виконувати власне медіадослідження;
- відбирати і аналізувати інформацію за темою наукового дослідження;
- створювати бібліографічний опис;
- формулювати мету і завдання дослідження, визначати об'єкт та предмет дослідження;
- працювати над текстом наукового дослідження;
- формулювати висновки наукового дослідження;
- оприлюднювати результати наукового дослідження
- вільно користуватися виражальними засобами наукової мови.

Набуття загальних компетентностей

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК12. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Фахові (предметні) компетентності (СК):

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.

**2. Програма та структура навчальної дисципліни для
повного терміну денної форми навчання**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь бо го	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	ла б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ												
Тема 1. Наука як система уявлень про світ	12	1	4	–	–	7						
Тема 2. Теоретичні основи наукових досліджень.	12	2	3	–	–	7						
Тема 3. Поняття про методологію досліджень. Методи дослідження в журналістикознавстві.	13	2	4	–	–	7						
Тема 4. Особливості аналізу медіатекстів.	13	2	4	–	–	7						

Разом за змістовим модулем 1	50	7	15	–	–	28						
-------------------------------------	-----------	----------	-----------	----------	----------	-----------	--	--	--	--	--	--

Змістовий модуль 2.												
МЕТОДИКА НАПИСАННЯ НАУКОВИХ ТЕКСТІВ												

Тема 5. Форми впровадження результатів наукового дослідження	16	2	6	–	–	8						
Тема 6. Аналітичне опрацювання інформації наукового джерела	17	2	7	–	–	8						
Тема 7. Методика написання текстів різних наукових жанрів	17	2	7	–	–	8						
Тема 8. Особливості оформлення наукових робіт. Представлення результатів наукових досліджень.	20	2	10	–	–	8						

Разом за змістовим модулем 2	70	8	30	–	–	32						
Усього годин	120	35	45	–	–	60						

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наукова мовна культура – основа професійної діяльності майбутніх журналістів	3
2.	Об'єкт та предмет дослідження в науці про соціальні комунікації. Сучасні напрями журналістикознавчих досліджень	3
3.	Позитивізм та інтерпретивізм у дослідженнях медіакомунікацій	3
4.	Описові методи, аналіз документальної інформації та спостереження у журналістикознавстві	3
5.	Сучасний медіатекст як об'єкт медіадосліджень.	3
6	Особливості вільного інтерв'ю як процесу комунікації	3
7.	Комбіновані методи у дослідженні медіакомунікацій	3
8.	Форми впровадження результатів наукового дослідження	3
9.	Особливості складання плану і написання тез до текстів наукового стилю	3
10.	Аналітичне опрацювання інформації наукового джерела (анотування, реферування, рецензування)	3
11.	Методика підготовки наукового джерела (реферат, наукова стаття, курсова та дипломна роботи)	3
12.	Розробка структури наукової праці, основні вимоги до структури та оформлення, стандарти оформлення списку використаних джерел	3
13.	Основні форми апробації отриманих наукових результатів (наукова конференція, науковий діалог, дискусія, наукова суперечка)	4
14.	Підготовка наукової доповіді та презентації за результатами дослідної роботи	4
	Разом	45

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Особливості розвитку сучасної науки	6
2	Поняття про науковий текст, мовні засоби творення наукового тексту	6
3	Письмові роботи наукового стилю	6
4	Сучасні вимоги до написання наукової статті	6
5	Вимоги до оформлення бібліографії	6
6	Композиція наукової рецензії та наукового відгуку	6
7	Мовний етикет української науки	6
8	Композиційно-логічна побудова усної наукової доповіді, виступу	6
9	Стандартні мовні кліше усного наукового мовлення	6
10	Підготовка до участі в науковій дискусії, полеміці.	6
	Разом	60

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- іспит;
- МКР;
- модульні тести;
- творчо-дослідницька робота;

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, розповідь, співбесіда, обговорення проблемних питань, пояснення);
- практичний метод (індивідуальні завдання, самостійна робота, практична робота);
- наочний метод (презентація, ілюстрація);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти (творчо-дослідницькі завдання, написання статті).

7. Методи оцінювання:

- усне та письмове опитування;

- письмовий контроль (письмові відповіді на питання, виконання пошукових завдань; модульних контрольних робіт, виконання індивідуальних завдань);
- модульне тестування;
- творча робота;
- проблемні питання;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- підсумковий контроль знань (екзамен).

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студентів відбувається згідно з положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 22.12.2023 р. № 6).

Шкала оцінювання

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

Рейтинг з додаткової роботи $R_{\text{др}}$ додається до $R_{\text{нр}}$ і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний $R_{\text{штр}}$ не перевищує 5 балів і віднімається від $R_{\text{нр}}$. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Навчальний план підготовки бакалавра спеціальності 061 «Журналістика».
2. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3016>;
3. Опорні конспекти лекцій і їх презентації;
4. Підручники, навчальні посібники, практикуми.
5. Методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;

6. Семестрові завдання для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни.
7. Матеріали поточного та підсумкового контролю (контрольні завдання до практичних занять; завдання на модульні контрольні роботи для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Адаменко М. І. Основи наукових досліджень. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. 188 с.
2. Артемчук Г. І., Курило В. М., Кочерган М. П. Методика організації науково-дослідної роботи: навч. посіб. для студ. та викл. ВНЗ. Київ : Форум, 2020. 270 с.
3. Костенко Н. В. Досвід контент-аналізу: моделі та практики : монографія. Київ : Центр вільної преси, 2013. 200 с.
4. Різун В., Скотникова Т. Методологічні засади українського журналістикознавства як гуманітарної науки. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Журналістика. 2013. Вип. 20. С. 15–18.
5. Різун В., Хилько М., Скотникова Т. Специфічні методи дослідження в журналістикознавстві. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Журналістика. 2013. Вип. 20. С. 4–6.
6. Різун В. В., Скотникова Т. В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві: навч. посібн. Київ: Київський університет, 2015. 232 с.
7. Семенов О. Організація науково-дослідної роботи студентів філологічних факультетів педагогічних університетів. Київ–Глухів, 2022. 96 с.
8. Хилько М. Методологічні основи соціальнокомунікаційних досліджень в Україні. *Вісник Львівського університету. Серія журналістика*. 2023. Вип. 37. С. 84–93.

Додаткова література

1. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016. 16 с.
2. Довідник здобувача наукового ступеня. Київ: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», 2011. 70 с.
3. Різун В. В. Про стан нашої науки та вимоги до написання дисертацій. *Наукові записки Інституту журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка*. 2013. №10. С. 7-13.

4. Державна атестація: методичні вказівки з підготовки та оформлення кваліфікаційної роботи рівня «бакалавр» напряму 6.030301 «Журналістика» денної та заочної форм навчання / укладач: О. Г. Ткаченко, В. О. Садівничий, І. Л. Гаврилюк. Суми, 2021. 36 с.

5. Конспект лекцій з дисципліни «Основи журналістичнознавчих досліджень» для студентів 4 курсу гуманітарного факультету спеціальності 6.030301 «Журналістика» денної форми навчання / укладач О. Г. Ткаченко. Суми, 2018. 96 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Центр контент-аналізу (Відкриті звіти) – <http://ukrcontent.com/>
2. Детектор медіа. Моніторинг
<https://detector.media/category/monitoring/>
3. Академія української преси (Моніторинг) – <http://www.aup.com.ua/>
4. Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс] [сайт]. – Режим доступу :
<http://www.journ.univ.kiev.ua/>
5. Телекритика. Вся правда про медіа [Електронний ресурс] [сайт]. – Режим доступу : <http://www.telekritika.ua/>
6. Київський міжнародний інститут соціології (Прес-релізи та звіти) – <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports>
7. Проект Тексти.org.ua (Журналістика даних, статті)
– <http://texty.org.ua/>